

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA/NAOBRAZBE,
NAUKE/ZNANOSTI, KULTURE I SPORTA/ŠPORTA
PEDAGOŠKI ZAVOD TUZLA

FI

**PREDMETNI ISPITNI KATALOG
ZA OPĆU Maturu**

Filozofija

Primjenjuje se od juna 2006. godine

F I L O Z O F I J A

OPŠTI CILJEVI

- Da se učenici u pogledu rasuđivanja o standardnim životnim pitanjima , čija geneza izvire iz prakse življenja, osposobe za kritičko i pragmatičko promišljanje o različitim teorijskim pristupima rješavanja praktičnih problema i donošenja adekvatnih odluka u pogledu izgradnje progresivne i moralne ličnosti, te u kontekstu razumijevanja složenosti konstrukcije društva u cjelini, razumije svoj položaj i svoj status u društvu i naspram svog statusa, razumijevajući , materijalni, intelektualni i moralni trend u društvu u kojem živi, iznalazi okvirna rješenja za situacije u kojima se teorijski ili praktično nalazi.
- Da se kod učenika razvije moć suđenja o nerazdvojnosti teorije i prakse, i poticanjem za samokritičkim razmišljanjem i rasuđivanjem ustanovit funkcionalna vezu između filozofskih teorija i naučavanja i povijesne prakse življenja sa supstratima materijalne baze i duhovne nadgradnje, u kontekstu povijesnih zakonitosti razvitka svijesti i njene promjene sukladno zakonima vremena.
- Da učenik u upoznavanju široke lepeze teorijskih pristupa povijesnom kontekstu razvoja duhovnih nauka, sa metamorfozom njihovog pojavljivanja, ustanovi genezu nastanka najaktuelnijih složenih problema koji izvire iz intelektualnog kodeksa društva i konstrukcije društvenih odnosa, te u skladu sa takvim razumijevanjem, donosi najcelishodnije sudove i zaključke o svojoj ulozi u formiranju društvene svijesti i svojim mogućnostima u određivanju vlastitih perspektiva i dometa vlastitog napredovanja.
- Da se kod učenika razvije svijest o tome da je on važan faktor-subjekt u kreiranju svoje sudbine, a različiti pristupi u definiranju takve važnosti trebaju biti intelektualno bogatsvo učenika, prepoznatljivo kroz formu iskazivanja vlastitog mišljenja, stavova i argumenata, što ima za cilj formiranje slobodne i neovisne ličnosti koja bi trebala moći preuzeti odgovornost za svoje postupke slijedeći slobodnorazumske uzore filozofskih teorija.

POSEBNI CILJEVI

- U izučavanju predmeta filozofije, učenici studiraju filozofske teme, rasprave i eseje i stiču mogućnost da racionalno promišljaju izvore nastanka problema, njihove geneze i funkcije u društvu, kao i njihovih uticaja na uspostavu opće slike svijeta,
- Učenici stvaraju široku osnovu za nastavak studija filozofije, ili studija čiji predmet je u većoj mjeri , kritički prožet filozofskim analizama ili je u izvjesnoj mjeri predmet filozofske rasprave,
- Učenicima se omogućava da samostalno interpretiraju i vrednuju različite izvore informacija o kojima još uvijek ne postoje zvanični znanstveni stavovi,
- Učenici se osposobljavaju da razvijaju argument na temelju poznavanja i razumijevanja pojmova i problema koji se aktueliziraju i u drugačijim teorijskim ili praktičnim pristupima,
- Učenici se osposobljavaju za uspješan studij, čije ishodišno zanimanje zahtijeva teoretski pristup u savladavanju studijskih obaveza,
- Učenicima se omogućava prepoznavanje aktuelnih i žarišnih životnih i društvenih tendencija i njihova kritika,
- Kod učenika se razvija tolerancija, etičko – human i znanstveni pristup u razumijevanju mira, pravde i čovjeka,

ZADACI

- Zadatak nastavnog predmeta filozofije je da učenici ovladaju nastavnim gradivom predviđenim Nastavnim programom.
- Ovladavanje filozofskom terminologijom, znanje o značenjima pojmova i funkcija pojmova kroz teorijske pravce unutar historije filozofije.
- Da o nastavnom gradivu zadatom nastavnim planom, upoznaju osnovne tokove nastanka i razvitka filozofskog mišljenja, obrađenog kroz, nastavu o filozofskim pravcima, teorijama i značajnim imenima nosilaca povijesnih teorija, u obimu prepoznavanja, poznavanja i elaboracije, najosnovnijih podataka, formuliranih kroz značenje filozofske terminologije, te na nivou ovladavanja nastavnim sadržajima, izgrade adekvatne modele mišljenja.

1. Uvod

- Pojmovno određenje filozofije, filozofski problemi i discipline
- Filozofija istočnih naroda

2. Antička filozofija

Kozmološko razdoblje

- Filozofske škole kozmološkog razdoblja
- Heraklit Zenon Parmenid

Antropoliško razdoblje grčke filozofije

- Sofisti
- Sokrat
- Platon
- Aristotel

Helenističko – rimska filozofija

3. Srednjovjekovna filozofija

Kršćanska filozofija – Aurelije Augustin

Odnos vjere i uma – Toma Akvinski

4. Islamska filozofija

Temeljni problemi islamske filozofije

Sufijska filozofska misao

5. Filozofija renesanse – Đordano Bruno

6. Novovjekovna filozofija

Empirizam – Francis Bacon i problem metode

Teorija saznanja - Lok, Hume

Racionalizam – Dekart

Spinoza, Leibniz

Filozofija prosvjetiteljstva

7. Klasični idealizam

Kant

Fichte i Schelling

Hegel

8. Suvremena filozofija

Marksistička filozofija

Šopenhauer – voluntarizam

Niče – nihilizam i imoralizam

Pozitivizam i pragmatizam

Jaspers i Kirkegard – egzistencijalizam

Sartr – egzistencijalizam i humanizam

Hajdeger – filozofija egzistencije

Huserl – fenomenologija

Bloh

9. Filozofska misao u BiH

Šifra Kandidata

juni, 2006. godine

FILOZOFIJA

Uputstvo kandidatu:

Test popunjavajte perom ili hemijskom olovkom.

Vrijeme izrade testa: 180 minuta.

Pažljivo proučite uputstvo.

Počnite sa izradom testa, kada Vam dežurni nastavnik da potrebne upute.

Priljepite kod, odnosno upišite svoju šifru (u okvir u gornjem desnom uglu).

Pomoćne radnje, u rješavanju zadataka, radite uz tekst zadatka.

Ocjenjivač neće uzimati u obzir dodatne listove.

Pišite čitko, perom ili hemijskom olovkom. Ako pogriješite, napisano prekrižite.

Pazite da Vaš rad bude pregledan i čitljiv.

Nejasni i nečitljivi zadaci neće se bodovati.

Svaki zadatak brižljivo provjerite. Rješavajte ih promišljeno.

Uzdajte se u sebe i svoje sposobnosti.

Broj bodova, koje možete osvojiti, je 100.

Prema broju osvojenih bodova, ocjene su:

Osvojeni bodovi	Ocjena
- od 0 – 39	1
- od 40 – 54	2
- od 55 – 69	3
- od 70 – 84	4
- od 85 – 100	5

Želimo Vam puno uspjeha.

TEST ZNANJA

- 1. Koje je izvorno značenje riječi filozofija?** **Tačan odgovor**
0,5 bodova
- A) Lubav prema mudrosti, A
B) Ljubav prema radosti,
C) Ljubav prema ljubavi.
- Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?**
- 2. Koja od navedenih škola ne pripada Kozmološkom periodu grčke filozofije?**
0,5 bodova
- A) Miletska škola, C
B) Pitagorejska škola,
C) Prosvjetiteljska škola.
- Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?**
- 3. Koja od navedenih nije filozofska disciplina?**
0,5 bodova
- A) Ontologija, B
B) Oftamologija,
C) Gnoseologija.
- Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?**
- 4. Šta je ontologija?**
0,5 bodova
- A) Nauka o bitku, A
B) Nauka o postanku svijeta,
C) Nauka o nestanku svijeta.
- Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?**
- 5. Od navedene tru skupine filozofa, koja skupina pripada Kozmološkom razdoblju grčke filozofije?**
0,5 bodova
- A) Platon, Aristotel, Teofrast, B
B) Tales, Anaksimenes, Anaksimander,
C) Hobs, Lok, Hjum.
- Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?**
- 6. Prema Talesovoj teoriji, koja je to materija od koje je sve nastalo?**
0,5 bodova
- A) Vatra, B
B) Voda,
C) Vazduh.
- Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?**

7. Kojem filozofu se može pripisati slijedeći citat?

0,5 bodova

«Svijet, ovaj isti za sva bića, nije stvorio nikakav Bog i nikakav čovjek, nego je uvijek bio, jeste i bit će vječno živa vatra koja se s mjerom pali i s mjerom gasi».

- A) Hesiodu,
- B) Heraklitu,
- C) Hermodoru.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

8. Odredite ime filozofa kojem pripada slijedeći citat?

0,5 bodova

«Čovjek je mjerilo svih stvari, postojećih da jesu, a nepostojećih da nisu».

- A) Pitagora,
- B) Protagora,
- C) Platon.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

9. Šta je gnoseologija?

0,5 bodova

- A) Spoznajna teorija koja se bavi porijeklom izvjesnosti i dosega ljudske spoznaje, A
- B) Nauka o bitku i ontološkim kategorijama,
- C) Nauka o počelima i ontološkom utemeljenju svijeta.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

10. Odgovorite, koju je filozofsku disciplinu utemeljio Sokrat?

0,5 bodova

- A) Estetiku,
- B) Logiku,
- C) Etiku.

C

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

11. Jedan od navedenih odgovora je tačan. Prepoznajte koji?

0,5 bodova

- A) Agnosticizam je odricanje spoznaji sposobnosti da spozna svijet, A
- B) Agnosticizam je priznavanje spoznaji sposobnosti da spozna svijet,
- C) Agnosticizam je priznavanje i odricanje spoznaji sposobnosti da spozna svijet.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

12. Jedan od navedenih odgovora je tačan. Prepoznajte koji?

0,5 bodova

- A) Antropomorfizam je shvaćanje po kojem predmeti, životinje, prirodne pojave i razna božanstva posjeduju ljudske osobine,
- B) Antropomorfizam je shvaćanje po kojem predmeti, životinje, prirodne pojave i razna božanstva posjeduju nadljudske osobine,
- C) Antropomorfizam je shvaćanje po kojem predmeti, životinje, prirodne pojave i razna božanstva ne posjeduju ljudske osobine,

A

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

13. U kojem djelu se spominje priča o «Eri s onog svijeta»?

0,5 bodova

- A) «Država ili o pravičnosti», A
- B) «Gozba ili o ljubavi»,
- C) «Fedon ili o duši».

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

14. Platonov cilj je bio uzdići se iznad trelativizma i ograničenosti naše spoznaje.

Koja ideja dominira carstvom ideja kod Platona?

0,5 bodova

- A) Ideja vrline, C
- B) Ideja ljubavi,
- C) Ideja dobra.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

15. Po kojoj analogiji, svoju idealnu državu koncipira Platon?

0,5 bodova

- A) Po analogiji sa ljudskim tijelom, C
- B) Po analogiji sa ljudskim oblikom
- C) Po analogiji sa ljudskom dušom.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

16. U platonovoj teoriji o državi, šta je temelj svakog društva?

0,5 bodova

- A) Iskrenost, C
- B) Pošlušnost,
- C) Pravičnost.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

17. Kako je Aristotel definirao čovjeka?

0,5 bodova

- A) Čovjek je društveno biće, B
- B) Čovjek je političko biće – zoon politikon,
- C) Čovjek je biće prakse.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

18. Koji oblik državnog uređenja po Aristotelu nije dobar?

0,5 bodova

- A) Monarhija, B
- B) Oligarhija,
- C) Aristokratija.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

19. Šta je kataleptička spoznaja?

0,5 bodova

- A) Spoznaja po kojoj je jasan i istinit onaj sud koji ne odgovara predmetu spoznaje,
- B) Spoznaja po kojoj je jasan i istinit onaj sud koji odgovara predmetu spoznaje, B
- C) Spoznaja po kojoj je jasan i istinit onaj sud koji odgovara samo spoznaji.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

20. Šta je skepsa?

0,5 bodova

- A) Sumnja u neke istine,
- B) Sumnja u bilo kakvu istinu koja ima dogmatskih ambicija,
- C) Sumnja u sve istine bez obzira na njihove ambicije.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

21. Šta su apologeti?

0,5 bodova

- A) Učenjaci koji ne brane izvorno kršćansko učenje kojemu više nije potrebna filozofija,
- B) Učenjaci koji brane izvorno kršćansko učenje kojemu više nije potrebna filozofija,
- C) Učenjaci koji brane izvorno dogmatsko učenje kojemu više nije potrebna filozofija,

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

22. Koje vrijeme obuhvata period patristike?

0,5 bodova

- A) Od 1. do 7. vijeka,
- B) Od 1. do 8. vijeka,
- C) Od 1. do 9. vijeka.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

23. Koju od navedenih knjiga je napisao Augustin Aurelije?

0,5 bodova

- A) «Društveni ugovor»,
- B) «O božijoj državi»,
- C) «Srednjovjekovna filozofija».

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

24. Koja od navedenih izreka se pripisuje Anselmu Kenterberijskom?

0,5 bodova

- A) «Summa Theologica»,
- B) «Credo, quia absurdum»,
- C) «Suma contra gentiles»,

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

25. Šta je skolastika?

0,5 bodova

- A) Srednjovjekovna škola,
- B) Teorija Tome Akvinskog,
- C) Crkvena školska nauka.

C

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

26. Koji je temeljni problem skolastičke filozofije?

0,5 bodova

- A) Kako uskladiti filozofiju i istoriju?
- B) Kako uskladiti filozofiju i nauku,
- C) Kako uskladiti razum i vjeru?

C

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

27. Knjigu «Summa Theologica» napisao je:

0,5 bodova

- A) Anselmo Kenterberijski,
- B) Toma Akvinski,
- C) Ivan Škot Eurigena.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

28. Ko je tvorac skolastičkog sistema u islamskoj filozofiji?

0,5 bodova

- A) Ibn Sina,
- B) Al-Farabi,
- C) Al-Gazali.

A

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

29. Stalo mu je do obnavljanja vjere koju stavlja iznad razuma. Zbog prvog je postao sufija a zbog drugog skeptik. O kojem filozofu je riječ?

1 bod

- A) Ibn Rušdu,
- B) Ibn Haldunu,
- C) Al-Gazaliju.

C

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

30. U društveno-historijskom smislu radi se o stvaranju jednog novog poretka, dok je u duhovnom smislu riječ o prožimanju religije, umjetnosti, filozofije i nauke. O kojem pravcu u filozofiji je riječ?

1 bod

- A) Racionalizam,
- B) Renesansa,
- C) Idealizam.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

31. Ne govori se više o savršenstvu i veličini Boga, nego o savršenstvu i veličini čovjeka. Srednjovjekovnu studiju divina zamjenjuje studija humana . O kojem pravcu u filozofiji je riječ?

2 boda

- A) Renesansa,
- B) Empirizam,
- C) Marksizam.

A

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

32. U djelu «O kretanjima nebeskih tijela» iznesen je stav da se «Sunce nalazi u centru svijeta i da se oko njega po kružnim putanjama okreću planete». Kako je nazvano ovo revolucionarno otkriće?

2 boda

- A) Dominikanski obrat,
- B) Kopernikanski obrat,
- C) Srednjovjekovni obrat.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

33. Kojem filozofu se pripisuje načelo «Cilj opravdava sredstvo»?

2 boda

- A) Đordanu Brunu, B
- B) Nikolu Makijaveliju,
- C) Tomazu Kampaneli.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

34. Osnovna teza filozofije «Svemir je beskonačan i u njemu je mnoštvo svjetova» pripisuje se:

2 boda

- A) Mišelu Montanju, C
- B) Galileu Galileju,
- C) Đordanu Brunu.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

35. Spoznajno-teorijski pravac u kojem je iskustvo uvjet svake spoznaje osnovno je načelo:

2 boda

- A) Racionalističke filozofije, B
- B) Empirističke filozofije,
- C) Spiritualističke filozofije.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

36. Kojem filozofu se pripisuje tvorba metodičke sumnje «Ništa ne prihvati što nam se ne čini jasnim i razgovijetnim (claire et distincte)?

2 boda

- A) Lajbnicu, B
- B) Dekartu,
- C) Hobsu.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

37. Stav «Cogito ergo sum», koji je uz Heraklitov stav «Panta rei» postao jedan od najpopularnijih filozofskih stavova pripisuje se?

2 boda

- A) Bekonu, C
- B) Loku,
- C) Dekartu.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

38. Za Dekarta je svako kretanje materije podređeno mehaničkim zakonima jer prirodu shvaća kao jedan veliki mehanizam. Mehaničko kretanje se ne da objasniti bez prvog impulsa, prvog pokretača (primum mobile), pa je kod Dekarta fizika ustupila mjesto:

2 boda

- A) Etici, C
- B) Astetici,
- C) Metafizici.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

39. Dekartovo dualističko stanovište možemo objasniti kao:

2 boda

- A) Dualizam materije i forme,
- B) Dualizam duše i tijela,
- C) Dualizam teorije i prakse.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

40. Koji je središnji problem Spinozine filozofije?

2 boda

- A) Problem određenja supstancije,
- B) Problem određenja svijeta,
- C) Problem određenja duše.

A

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

41. Jedan od stavova nije stav Spinoze. Koji je to stav?

2 boda

- A) «Deus sive substantia»,
- B) «Deus sive natura»,
- C) «Cogito ergo sum».

C

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

42. Kako definirati Panteizam?

2 boda

- A) To je shvaćanje da je Bog tvorac svijeta,
- B) To je shvaćanje da je Bog u svemu,
- C) To je shvaćanje da je Bog neovisan o stvorenom svijetu.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

43. Kome se pripisuje teza o paralelizmu stvari i ideja?

2 boda

- A) Kantu,
- B) Spinozi,
- C) Hegelu.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

44. Kako je Lajbnic definirao monadu?

2 boda

- A) Kao sitnu i nedjeljivu supstanciju,
- B) Kao sitnu i djeljivu supstanciju,
- C) Kao sitnu supstanciju za koju niko ne može tvrditi da se može dijeliti.

A

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

45. Prepoznaj, koja od navedenih definicija nije definicija empirizma?

2 boda

- A) Empirizam je filozofski pravac u kojem je uvjet svake spoznaje iskustvo,
- B) Empirizam je filozofski pravac u kojem je uvjet svake spoznaje teorija,
- C) Empirizam je filozofski pravac u kojem je uvjet svake spoznaje ideja.

A

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

46. Koji idol (zablude, predrasude) po Bekonovoj teoriji ne pripada ovom nizu?

2 boda

- A) Idoli plemena, C
- B) Idoli spilje,
- C) Idoli zavjere.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

47. U Lokovoj interpretaciji, šte je «tabula rasa»?

2 boda

- A) Ravnina, C
- B) Neravno područje,
- C) Ravna ploča.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

48. «Uzročno-posljedični odnos je psihološke prirode i nemoguće ga je logički objasniti». Ovo je stav koji se pripisuje:

2 boda

- A) Džonu Loku, B
- B) Dejvidu Hjumu,
- C) Džordžu Berkliju.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

49. Kojem filozofu se pripisuje da je duhovni vodja prosvjetiteljstva?

2 boda

- A) Holbahu, B
- B) Volteru,
- C) Rusou.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

50. Kada je Volter pokliknuo «Uništite bestidnicu»! Na koga je on tada mislio?

2 boda

- A) Na državu, C
- B) Na vlast,
- C) Na crkvu.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

51. Šta je Deizam?

2 boda

- A) Teorija po kojoj je Bog tvorac svijeta i njegov prvi pokretač, B
- B) Teorija po kojoj je Bog tvorac svijeta i njegov prvi pokretač i da nakon toga nema nikakve veze s njim,
- C) Teorija po kojoj je Bog tvorac svijeta, i od samog stvaranja upravlja svijetom.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

52. Žan Žak Ruso je prosvjetitelj koji je vodio rasprave i pisao na temu o jednakostima među ljudima i njihovim slobodama. Ruso je autor jedne od tri knjige?

2 boda

- A) «Nejednakost među ljudima»,
- B) «Čovjek i sloboda»,
- C) «Rasprava o porijeklu nejednakosti među ljudima».

C

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

53. U cemu se sastoji Kantov kriticizam?

2 boda

- A) U kritici dogmatskog racionalizma i skeptičnog empirizma,
- B) U kritici dogmatskog relativizma i skeptičnog racionalizma,
- C) U kritici racionalizma i empirizma.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

54. Ko je autor koji stoji iza postavljenih teza «Šta mogu znati», «Šta treba da radim», «Čemu se mogu nadati» i «Šta je čovjek»?

2 boda

- A) Fihte,
- B) Kant,
- C) Šeling.

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

55. Koje od navedenih djela nije napisao Fihte?

2 boda

- A) «Govori njemačkoj naciji»,
- B) «Određenje čovjeka»
- C) «Novi organon».

C

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

56. Kako glasi Kantov kategorički imperativ?

2 boda

- A) Djeluj tako da tvoje djelovanje može biti kao i djelovanje drugih ljudi,
- B) Djeluj tako da maksima tvoje volje u svako doba ujedno može da važi kao princip općeg zakonodavstva»,
- C) Djeluj tako da maksima tvoje volje u svako doba ujedno može biti promijenjena i kao takva da važi kao princip koji se povremeno primjenjuje,

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

57. Stavovi i teze koje navodimo, su stavovi jednog istaknutog filozofa transcendentalno, a priori, subjektivnost prostora i vremena , čovjek je zakonodavac prirode, teza da spoznajemo pojave a ne stvari o sebi, teza da je iskustvo granica spoznaje, transcendentalna upotreba kategorija, teza o primatu praktičnog nad teorijskim umom. Koji je to filozof?

2 boda

- A) Hajdeger,
- B) Kant,
- C) Bloh

B

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

58. Hegel je u povijesti filozofije slavna ličnost. Spočitano mu je da se njegov filozofski sistem ne podudara sa činjenicama. Što je Hegel na to odgovorio?

2 boda

- A) Činjenice nisu bitne, B
- B) Utoliko gore po činjenice,
- C) Ovdje se ne govori o činjenicama.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

59. Kada Hegel govori o trijadi: teza, antiteza i sinteza, o čemu on govori?

2 boda

- A) O metodici, C
- B) O retorici,
- C) O dijalektici.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

60. Hegel je filozofiju definirao kao?

2 boda

- A) Mišljenje u vremenu, A
- B) Lukavstvo uma,
- C) Dominaciju razuma.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

61. Kako Karl Marks definira čovjeka?

3 boda

- A) Kao biće rada, B
- B) Kao biće prakse,
- C) Kao istorijsko biće.

Zaokruži slovo ispred tačnog odgovora?

62. Koja je od ponuđenih definicija volje, najbliža Šopenhauerovoj?

B

3 boda

- A) Volja je umna snaga, karakteristična za psihologiju svakog čovjeka. Ona je sredstvo putem kojeg se potiče i definiše mišljenje kao takvo. To je osobina čovjeka, da promišlja o različitostima svijeta i tome donosi svoj konačni sud.
- B) Volja je jedinstvena bit sveg postojećeg. To je ona sila koja se očituje kao težnja koja pokreće. Volja je apsolut, bezumna, slijepi nagon. Nikad ne može biti zadovoljena pa su bol, nesreća, trpljenje neminovna iskustva života. Volja je ono primarno a intelekt sekundarno. Volja predstavlja gospodara a intelekt slugu, zato ono što protivriječi srcu ne ulazi u glavu,
- C) Volja je iluzija, koja pokreće podsvijest čovjeka i upravlja racionalnim oblicima promišljanja. Ona je sastavni dio pokretačke energije praktičkog uma i kao takva je neuništiva. Volja bitno određuje čovjeka i njegovo ponašanje.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

63. Šta materijalizam naučava?

A

3 boda

- A) Materijalizam uči da je bitak materijalan, materija primarna a duh, svijest, mišljenje sekundarni, izvedeni.
- B) Materijalizam uči da je subjektivni i objektivni idealizam primaran u svijetu a svijest i mišljenje su sekundarni,
- C) Materijalizam uči da je iskustvo izvor sveg našeg znanja, duh je naš *tabula rasa*, neispisani list papira po kojem iskustvo urezuje znakove.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

64. Šta je racionalizam?

B

3 boda

- A) Racionalizam je spoznajno gledište koje smatra da do čistih spoznala dolazimo ispitivanjem porijekla motiva, normi i svrhe moralnog djelovanja i prosudjivanja,
- B) Racionalizam je spoznajno gledište koje smatra da do bitnih spoznaja dolazimo umovanjem, čistim mišljenjem,
- C) Racionalizam je čudjenje, dvoumljenje, divljenje, sumnja, potresenost, svijesti o izgubljenosti, znatiželja, komunikacija.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

65. Teza o prevrednovanju svih vrijednosti, ali i potrage za nadčovjekom pripisuje se?

3 boda

- A) Šopenhaueru,
- B) Ničeju,
- C) Aristotelu.

B

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

66. Kojem filozofu se pripisuje filozofija intuicionizma?

A

3 boda

- A) Bergsonu,
- B) Sartru,
- C) Engelsu.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

67. Moto od kojeg polazi Huserlova filozofija glasi?

C

3 boda

- A) Poći od samih stvari,
- B) U susret samim stvarima,
- C) Natrag samim stvarima.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

68. Zašto je pitanje o bitku palo u zaborav? Tko to pitanje postavlja?

3 boda

- A) Marks,
- B) Hegel,
- C) Hajdeger.

C

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

69. Šta je sloboda za Sartra?

3 boda

- A) Sloboda je totalna i neograničena i nju nikakve slobode ne mogu ograničiti niti A uništiti,
- B) Sloboda je totalna i ograničena i nju nikakve druge slobode ne mogu uništiti,
- C) Sloboda je neograničena i nikakve slobode ne mogu je promijeniti protiv volje čovjeka.

Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

Od 1-28 po 0,5 bodova

Od 29 do 30 po 1 bod

Od 31 do 60 po 2 boda

Od 61 do 68 po 3 boda

Ukupno 100 bodova